

KTKT Általános Iskola és Középiskola Kossuth Lajos Általános Iskolája Soltvadkert

Az óvoda – iskola átmenet megkönnyítését célzó fejlesztési program

Készítette: Dely Zsuzsanna

<p>TÁMOP</p> <p>3.1.4. - 08/2 - 2009 - 0275</p> <p>"A kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés biztosítása a Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás településein"</p>		<p>Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás 6200 Kiskőrös, Petőfi tér 2. Tel.: 78/414-014, email: kistersegkkoros@t-online.hu</p>
--	---	--

Az innováció célja

Az óvodás kisgyermek iskolába lépésének megkönnyítése, szorongásmentes légkör biztosítása. Az óvodában kialakított jó szokások továbbvitele. Az óvodai módszerekre, játékosra épülő tanulási helyzetek teremtése.

II. Helyzetelemzés

Település oktatási intézményei

Soltvadkerten több oktatási intézmény működik. A helyi önkormányzat fenntartásában a Soltvadkerti Óvodák és Bölcsöde két tagintézménnyel. Az evangélikus egyház fenntartásában az Evangélikus Egyházi Óvoda.

1959-ben épült fel a község nyolc tantermes iskolaépülete a felső tagozatos tanulók részére, ami a későbbiek során folyamatosan bővült tovább. Mára öt iskolaegység fogadja a több mint 600 gyereket, és egy közös udvar ad helyet a sportlétesítményeknek és játszótereknek. 2007. augusztus 1-jétől az oktatási intézményünk a **Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás Egységes Iskolájának** részeként működik. A társulás gazdasági és szakmai előnyeit, lehetőségeit kihasználva, pedagógiai munkánk szuverenitását megtartva az 50 fős szakmailag jól képzett nevelőtestületnek, a szülők összefogásának és a város támogatásának köszönhetően az intézmény nagy léptekben halad a fejlődés útján.

Az iskolába lépő gyermek indulási helyzetének megismerése

A korosztályra jellemző, hogy rövid idő alatt gyors, ill. lassú ütemű fejlődési szakaszok váltják egymást. Ezért a képességek feltérképezése az iskolai munka előtt, majd a fejlődés menet követése az egyik legfontosabb feladat. Rendkívül jelentős fejlődésbeli különbségek tapasztalhatók iskolába lépésekor az azonos életkorú gyerekek között.

Ennek okai a következők:

- A tanulás teljesen egyéni, az adott személyre jellemző folyamat.
- A személyiség és azon belül a különféle képességek fejlődése jelentős egyéni eltéréseket mutat.
- A tanulási eredményességért igen összetett képességek, az úgynevezett kritikus kognitív képességek fejlettsége a felelős.

- A kritikus kognitív képességek optimális szintű kifejllettsége több éven át tartó folyamat, mely nem egyszerre, csak közel ugyanabban az életkorban következik be az egyes gyerekek esetében.

A Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFER) mérési anyaga alapos személyre szóló tájékoztatást adhat az iskolába lépő gyermek felkészültségéről. A tesztek elemzéséből a tanító részletes információt kaphat a tanuláshoz szükséges képességek fejlettségéről, illetve hiányáról. Az értékelésre szolgáló eszközök alkalmazására vonatkozó utasítások segítséget nyújtanak a tanítónak a mérőanyag szakszerű felhasználásához. A mérőanyag tartalma segíti a gyermek azon képességeinek diagnosztizálását, amelyek az iskolakezdés szempontjából alapvetőknek tekinthetők.

Az általános iskola kezdő szakaszában a hangsúly a fejlesztésen van. A tanítók év elején megfigyelnek, megismernek minden kisgyereket, és ennek megfelelően tervezik meg a munkát. A kevésbé fejlett területeket különböző módszerekkel fejlesztik, nem várnak senkitől többet, mint amire éppen akkor képes. A differenciálás, a csoportfoglalkozás lehetővé teszi, hogy mindenki a saját ütemének megfelelően haladjon. Első osztályban kiemelt szerepe van a mozgásnak, a játéknak, ezek segítségével észrevétlenül nagyon sok mindent megtanulnak. De fokozatosan alkalmassá válnak az akaratlagos tanulásra, és igénylik is, hiszen sikerélményt ez hoz.

Az egyéni törődés fontos része a szülők tájékoztatása a gyermek haladásáról és problémáiról, a fejlesztés lehetőségeinek felkínálása és bemutatása az iskolai foglalkoztatásban, valamint a megoldási stratégia közös megtalálása. A partneri viszony a szülőkkel és a jó együttműködés megővhatja a kisiskolást a korai tanulási kudarcoktól. Együtt kialakított bánásmóddal, kölcsönös tájékoztatással, támogató szülői háttérrel a problémák kezelése, a célravezető megoldások közös megkeresése ugyanis eredményhez vezethet.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítésére pozitív elmozdulás tapasztalható az óvoda és a bevezető iskolaszakasz pedagógiai munkájának közelítésében. Az iskolának olyan pedagógiai elveket kell megfogalmaznia és a gyakorlatba átültetnie, amely a tanítók nevelői munkáját segítve az átmenet nehézségeinek csökkentésére, illetve megszüntetésére irányul.

A tanítók munkáját közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelvek:

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő iskolai szokásrend kialakítása (itt szükséges azonban megjegyeznünk, hogy az iskolák felszereltsége és higiénés feltételrendszere általában messze elmarad az óvodákétól, s ez jelentős mértékben rontja az iskolába kerülő kisgyermek közérzetét, visszaveti már kialakult higiénés szokásait, problematikussá teszi pihentetését);

- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel;
- a taneszközök mértéktartó és gondos kiválasztása.

Az iskola csak akkor juthat nagy lépéssel közelebb a tanulmányi sikeresség és az egész életen át tartó tanulás, művelődés mainál biztosabb megalapozásához, ha a tanító:

- képes alkalmazkodni a rábízott gyerekek fejlettségéhez, a csoportjában kialakult helyzethez;
- természetesként fogadja el a gyerekek sokféleségét;
- az egyéni fejlődés, a személyre szóló tanulás segítéséhez igazítja tanulásirányítási stratégiáját és a tanulás tempóját;
- a tanuló fejlődését saját korábbi fejlettségéhez viszonyítva méri és értékeli,
- megfelelő feltételeket teremt az önszabályozás kialakulásához, az önbizalom erősödéséhez, a kompetens személyiséggé váláshoz.

III. Tervezett tanítói feladatok

A zökkenőmentes iskolakezdet, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programokban azok a speciális, nevelőkre vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes tanítói testületére.

Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvónők látogatása az iskolában;

TÁMOP 3.1.4. – 08/2 – 2009 – 0275

„A kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés biztosítása a Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás településein”

- bemutatkozás az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezlet megrendezése a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében);
- folyamatos szakmai kapcsolattartás az óvodával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése és gyakoroltatása,
- az osztály szokásrendszerének kialakítása, a szabályok megtartásának folyamatos ellenőrzése, fejlesztő értékelése.

Fontos feladat a szülők és a leendő elsősök előkészítése az iskolába lépésre. Az óvodák és az iskola vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozat” szervezhető, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. Az iskola keresi azokat a lehetőségeket, ahol párbeszédet kezdeményezhet a szülővel az intézmény életéről. Ezzel iskolaválasztást ösztönző információkat nyújthat, erősítheti a gyermek első évfolyamra készülését szembeni várakozás jótékony hatását, továbbá növelheti a szülők biztonságérzetét is, hiszen nemcsak a kisdíjaknak, nekik sem egyszerű a váltás.

Megnyújtott alapozó időszakok beiktatása a tanulás folyamatába

Az átvezető időszak beiktatása az óvodából az iskolába lépéskor segítséget nyújt a tanítónak a további tervezés szempontjából. Ekkor derül ki, hogy a csoportban kinek milyen erősségei, gyengeségei, pótolnivalói vannak. Az adott tanulócsoport fejlettsége, tanulói összetétele jelentősen befolyásolja az átvezető idő tervezését. Az átvezető időszak tervezésének kiindulópontja a részképességek felmérése, mivel a fejlesztő munkához ennek a tapasztalataira kell építeni.

Egyéni sajátosságokhoz igazodó tanulásirányítás

Az iskolába lépő gyermekeknél a fontos tanulmányaikat elindító elv a gyermekekre figyelés és a fejlesztésközpontú szemléletmód érvényesítése a nevelés közös, kötelező, illetve a helyi szükségletekre és feltételrendszerre fókuszáló követelményeinek összehangolásával.

- Egyéni fejlesztéssel, ha a tanuló fejlődése ezt igényli, tanítása egyéni program szerint haladhat.
- Lépésről lépésre programmal, amely kimondottan az átmenetet segíti osztályszinten. A differenciált munka arra irányul, hogy minden gyerek elérje a képességeinek megfelelő teljesítményt. Folyamatos differenciálással, egyénre tervezett fejlesztési tervvel történik a korai tanulási kudarcok, a tanulási akadályok csökkentése, illetve azok kiküszöbölése.
- A differenciálásra épülő eljárások rugalmas tananyagkezelést, a tanulók fejlődésének naprakész ismeretét, alapos tervezőmunkát igényelnek a tanítótól.
- A projektpedagógia célja, hogy a gyerekek számára érdekessé kell tenni a tanulást, hogy felébredjen a tanulás iránti vágy, és sikerélményhez juthassanak a nehezebben tanuló diákok is a téma feldolgozásában vállalt tevékeny részvételüknek köszönhetően.
- Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük, mely lehetővé teszi, hogy a külön-külön fejlesztett kompetenciák szervesüljenek, és alkalmazásuk életszerű keretet, értelmet nyerjen a gyerekek számára. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás, vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés. A kompetencia alapú oktatás célja az, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés” megvalósítására törekszik.

Az iskola technikai az átmenet nehézségeinek csökkentésére

- rugalmas iskolakezdés
- óvodai nevelőmunka közvetlen folytatása
- képességek fejlettségi állapotának feltérképezése
- gyerekek közötti különbség figyelembe vétele
- egyénre szabott minőségi oktatás
- minél több játékosság

- sikerélményhez juttatás
- elfogadó, segítő, együttműködő pedagógiai szemlélet
- megfelelő motiváció
- személyes kapcsolat a két intézmény között
- kezdeti kudarcok csökkentése
- új tanítási módszerek alkalmazása
- szülőkkal való intenzív, konkrét kapcsolattartás
- gyerekek fejlődésének után követése

Ütemterv

Cél	Feladat	Felelős	Határidő	Sikerkritérium
Az óvodákkal az eddigi eredmények megtartása, további kapcsolat erősítése.	Az óvodákkal közösen elkészítjük az óvoda-iskola átmenetet segítő programot, illetve a hozzá kapcsolódó éves programtervet.	óvodavezetők igazgató igazgatóhelyettes	augusztus	Éves programterv Intézkedési terv Pályázat fenntarthatóságának biztosítása
Óvoda- iskola átmeneti program keretében óvónők és tanítók szakmai együttműködése	Az iskolába lépő gyermekek zökkenőmentes iskolakezdése. Óvónőkkel, tanítókkal, szülőkkel való kapcsolattartás szorosabbá fűzése.	óvodavezetők munkaközösségek vezetői igazgató igazgatóhelyettes	folyamatos	Az iskolába lépő gyerekek átmenetének segítése
Óvoda-iskola közös események lebonyolítása	<i>Első osztályosok fogadása</i>	1. osztályos tanítók	szeptember	
	<i>Szüreti Fesztivál:</i> óvodai és iskolai rendezvények	tanítók óvónők	szeptember	Város gyermekeinek közös programok szervezése

TÁMOP 3.1.4. – 08/2 – 2009 – 0275
 „A kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés biztosítása
 a Kiskörösi Többcélú Kistérségi Társulás településein”

	közös szervezése, lebonyolítása			
	<u>DIFER mérés elvégzése</u> Egyéni fejlesztési tervek elkészítése	gyógypedagógusok tanítók	október	Képességek felmérése, egyéni haladási irány meghatározása
	<u>Óvónők látogatása az iskolába:</u> 1. osztályokban bemutató órák látogatása, szakmai megbeszélés az eltelt idő fejlődési eredményeiről, problémáiról	tanítók munkaközösségek vezetői	november	Az eltelt időszak eredményeibe való betekintés
	<u>Karácsonyi projekt:</u> Az ünneppel kapcsolatos szokások, hagyományok feldolgozása	pedagógusok óvónők	december	Műhelymunkákban, ünneplésben való tevékeny részvétel
	<u>Szakmai tanácskozás:</u> Adott témában előadó hívása	óvodavezetők igazgatóhelyettes	január	Szakmai változásokról, módszerekről, gyakorlati alkalmazásukról tanácsadás

		munkaközösségek vezetői		szakértő segítségével
	<u>Tanítók látogatása az óvodába:</u> foglalkozások megtekintése a nagycsoportokban, beiskolázási teendők és az iskolaérettségi vizsgálat előkészítése	óvodavezetők óvónők	február	Óvodai élet, pedagógiai programjuk megismerése
	<u>Szülői értekezletek az óvodákban</u>	igazgató igazgatóhelyettes óvodavezetők	március	Beiskolázással kapcsolatos ismeretek nyújtása, programokkal való megismertetés
	<u>Nyílt tanítási nap a leendő első osztályos szülőknek</u>	1. osztályos tanítók	március	Programokba való betekintés, választás megkönnyítése
	<u>Iskolaérettségi vizsgálat az óvodában</u>	óvónők fejlesztő pedagógusok gyógypedagógusok	március	Iskolába lépéshez szükséges képessegek felmérése, rugalmas iskolakezdés biztosítása

TÁMOP 3.1.4. – 08/2 – 2009 – 0275
„A kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés biztosítása
a Kiskörösi Többcélú Kistérségi Társulás településein”

<u>Beiratkozás</u>	vezetés iskolaittkár	április	Tanköteles tanulók iskolába lépése
<u>Óvodások látogatása az iskolába- játékos nap az iskolában</u>	leendő 1. osztályos tanítók	május	Leendő tanítványok megismerése, félelem nélküli iskolavárás
<u>Hospitálások a nagycsoportban</u>	1. osztályos tanítók	május	Leendő tanítványok megismerése
<u>Óvodás mozgásos délután</u>	testnevelők	május	Testi képességek, ügyesség felmérése
<u>Osztályok kialakítása</u>	igazgatóhelyettes óvónők	május	Heterogén csoportok kialakítása
<u>Gyermeknap</u>	vezetőség szülői munkaközösségek pedagógusok óvónők	május	Közös városi gyermeknap közös programok szervezésével

	<u>Szülői értekezlet a leendő első osztályos szülőknek</u>	1. osztályos tanítók	május	Iskolakezdéssel kapcsolatos információk, tanítók megismerése
	<u>Záró értékelés</u>	óvodák és az iskola pedagógusai	június	Az éves közös munka értékelése, következő év tervezése